

BESCHIKKING D.D. 28 FEBRUARI 2012 – ZAAKNUMMER 2009-016390 VAN
GEDEPUTEERDE STATEN VAN GELDERLAND

Ontgrondingenwet

Ontgroning in de gemeente Zaltbommel
Project "Uiterwaardvergraving Brakelse Benedenwaarden
en Dijkverlegging Buitenpolder Munnikenland".

Beslissing van GEDEPUTEERDE STATEN VAN GELDERLAND op het verzoek van Waterschap Rivierenland van 12 augustus 2010 (aangevuld op 7 oktober 2010) om vergunning voor het ontgronden van de percelen kadastraal bekend gemeente Brakel, sectie A, nrs. 1683-1685-1686-1691-2268-2467-2483-2485, sectie D, nrs. 203-218-219-222-223-225-226-227-228-229-230 en sectie M, nrs. 10-11-12-13-14-15-16-17-18-22-25-26-28-29-30-31-32-33-34-39-46-47-48-49-50-51-52-53-54-55-56-57-58-59-60-82-83-84-85-88-124-125-126-127-128-132-149-150.

I GEGEVENS

Aanvraag

De aanvraag heeft betrekking op het gebied Munnikenland en de Brakelse Benedenwaarden. Voor alle duidelijkheid vermelden wij dat het gebied Gandelwaard buiten deze aanvraag valt. Het project "Uiterwaardvergraving Brakelse Benedenwaarden en Dijkverlegging Buitenpolder Munnikenland" beoogt door een integrale aanpak beleidsdoelen te verwezenlijken op het gebied van onder meer veiligheid, cultuurhistorie en natuurontwikkeling. Voor het project is een MER opgesteld waarbij ook de te verrichten ontgrondingen als m.e.r.-plichtige activiteiten zijn aangemerkt. (categorie C.16.1 van het Besluit Milieu-effectrapportage)

De ontgrondingsaanvraag heeft voor het overgrote deel betrekking op uiterwaardverlaging en de aanleg van geulen in de Brakelse Benedenwaarden. Verder worden beperkte ontgravingen voorzien in het meest westelijke deel van het gebied, nabij kasteel Loevesteijn. In de aanvraag is ook het afgraven van de huidige dijk aangegeven. Het afgraven van deze dijk is op zich niet vergunningplichtig maar is wel een belangrijk onderdeel van het plan en van de grondbalans. Het totale plangebied is ongeveer 700 ha. Het gebied waar feitelijk gegraven zal worden is ongeveer 115 ha. De maximale ontgravingsdiepte is 6,5 m onder maaiveld. Bij de aanvraag is een uitgewerkte grondbalans gevoegd waaruit blijkt dat in totaal ca. 2.421.000 m³ zand, klei en bovengrond wordt ontgraven. (Dit is inclusief ca. 205.000 m³ uit onderdelen van het plan die niet vergunningplichtig zijn ingevolge de Ontgrondingenwet). *Een belangrijk deel van de vrijkomende specie wordt in het gebied toegepast bij de aanleg van de nieuwe dijk. Daarnaast zal naar verwachting ca. 690.000 m³ worden afgevoerd uit het gebied. In eerste instantie zou slechts 86.000 m³ worden afgevoerd uit het gebied, dit is in de ontwerpbeslissing vermeld. De wijziging is een gevolg van het besluit af te zien van het opvullen van de bestaande zandwinplas. Voor de ontgrondingsaanvraag als zodanig heeft dit geen gevolgen.*

Planologische situatie

De bestemming volgens het geldende bestemmingsplan is deels Uiterwaarden, deels Agrarische doeleinden en deels Natuur.

Procedure en adviezen

Op grond van artikel 3, eerste lid van de Ontgrondingenwet is het verboden te ontgronden zonder vergunning. Volgens artikel 8, tweede lid, zijn wij bevoegd om over deze aanvraag te beslissen. Voor ontgrondingen in het winterbed van een tot de rijkswateren behorende rivier is in artikel 8, derde lid bepaald dat wij deze bevoegdheid uitoefenen in overeenstemming met "Onze minister". Dit betekent dat wij de onderhavige ontgrondingsvergunning pas definitief kunnen verlenen nadat de Minister van Infrastructuur en Milieu daarmee schriftelijk heeft ingestemd.

Bij de voorbereiding van de besluiten nodig voor de uitvoering van de maatregel Uiterwaardvergraving Brakelse Benedenwaarden en dijkverlegging Buitenpolder Het Munnikenland (afgekort project Munnikenland) ter uitvoering van de Planologische Kernbeslissing Ruimte voor de Rivier is gekozen voor toepassing van de gemeentelijke coördinatie-regeling bedoeld in artikel 3.30, eerste lid, onder b, Wet ruimtelijke ordening (Wro) gecombineerd met de provinciale coördinatie-regeling bedoeld in artikel 3.33, eerste lid, onder a, Wro.

De bedoeling van de voorgenoemde gemeentelijke coördinatie is om de voorbereiding en bekendmaking van de in het coördinatiebesluit van de gemeenteraad van Zaltbommel genoemde besluiten tezamen met het voor de uitvoering van de maatregel vast te stellen bestemmingsplan gecoördineerd te doen plaatsvinden.

De bedoeling van de voorgenoemde provinciale coördinatie is om de voorbereiding en bekendmaking van de voor de uitvoering van de maatregel benodigde besluiten genoemd in het coördinatiebesluit van Provinciale Staten van Gelderland gecoördineerd te doen plaatsvinden en heeft bovendien tot gevolg dat Gedeputeerde Staten van andere bestuursorganen, tenzij dit een bestuursorgaan van het Rijk is, de medewerking kunnen vorderen, die voor het welslagen van de coördinatie nodig is.

Het toepassen van genoemde coördinatie-regelingen heeft mede tot doel dat de bekendmaking van (ontwerp)besluiten, de gelegenheid tot het naar voren brengen van zienswijzen daarop, respectievelijk het indienen van beroep daartegen voor de verschillende besluiten gelijktijdig plaats heeft.

De besluiten die nu gecoördineerd worden zijn:

- Bestemmingsplan
- Projectplan op grond van de Waterwet
- Vergunning op grond van de Ontgrondingenwet of de provinciale ontgrondingsverordening;
- Vergunningen op grond van de Natuurbeschermingswet 1998
- Ontheffing op grond van de Flora- en faunawet

Gezamenlijke voorbereiding van besluiten

De besluiten benodigd voor de uitvoering van project Munnikenland zijn door betrokken overheden gezamenlijk voorbereid en ook de communicatie daarover heeft gezamenlijk plaatsgevonden. Om de op handen zijnde besluiten zo goed mogelijk bij betrokkenen onder de aandacht te brengen en hen daarover te raadplegen hebben er verschillende momenten van informatieverstrekking en raadpleging plaatsgevonden.

Van 26 november 2007 tot en met 6 januari 2008 heeft de startnotitie m.e.r. Munnikenland ter inzage gelegen.

Op 1 juli 2010 heeft een informatieavond plaatsgevonden over het voorontwerpbestemmingsplan Buitengebied Munnikenland, waarop eenieder in de gelegenheid is gesteld zich te informeren.

Op 20 januari 2011 heeft een carrouselbijeenkomst plaatsgevonden in het gemeentehuis van Zaltbommel waarop eenieder kon inspreken.

Op 12 mei 2011 vond een speciale themacarrousel plaats voor de Raad. Op laatstgenoemde avond is het plan nogmaals toegelicht en zijn voor betrokkenen en Raad belangrijke vragen beantwoord.

Gedurende de gehele periode is de omgeving op de hoogte gehouden via nieuwsbrieven en bestaat de mogelijkheid tot het raadplegen van de website www.waterschaprivierenland.nl. Daarnaast zijn er bijeenkomsten met de klankbordgroep geweest waarin vertegenwoordigers van betrokken bewoners, grondeigenaren en organisaties zitting hebben. De deelnemers zijn over de plannen voor uitvoering van de maatregel geïnformeerd en geraadpleegd.

De Ontgrondingenwet verklaart in artikel 10, eerste lid, dat afdeling 3.4. van de Algemene wet bestuursrecht en afdeling 13.2. van de Wet milieubeheer van toepassing zijn op de totstandkoming van een vergunning ingevolge de Ontgrondingenwet.

Wij hebben de ontvangst van de aanvraag bevestigd en de aanvraag aan de betrokken bestuursorganen toegestuurd met het verzoek om een zienswijze daaromtrent te geven.

Rijkswaterstaat heeft bij brief van 15 november 2010 bericht geen bezwaar te hebben tegen de voorgenomen ontgroning ten behoeve van het Ruimte voor de Rivier project Munnikenland. De onderhavige vergunning is conform de aanvraag waarmee Rijkswaterstaat heeft ingestemd. De ontgrondingsvergunning maakt onderdeel uit van de gecoördineerde procedure waar ook het door de Staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu opgestelde Projectplan Waterwet onderdeel van uitmaakt. Naar ons oordeel is hiermee voldaan aan artikel 8 derde lid van de Ontgrondingenwet.

Burgemeester en Wethouders van Zaltbommel hebben in een brief van 17 november 2010 (gericht aan Waterschap Rivierenland) bericht dat zij de tekening bij de ontgrondingsaanvraag getoetst hebben aan het geldende en toekomstige bestemmingsplan. In de belangenafweging (onder planologie) zullen wij hier nader op ingaan.

Verder hebben wij de eigenaren van de percelen waarop de aanvraag betrekking heeft geïnformeerd en in de gelegenheid gesteld te reageren op de ontgrondingsaanvraag. Van deze mogelijkheid hebben 9 eigenaren gebruikgemaakt. Onder belangenafweging zullen wij hier nader op in gaan.

De ontwerpbesluiten en het MER hebben voor eenieder ter inzage gelegen van 15 september 2011 tot en met 26 oktober 2011. Binnen deze zes weken bestond de mogelijkheid om zienswijzen in te dienen. Gedurende deze periode is op maandag 3 oktober 2011 een hoorzitting/informatieavond gehouden over het ontwerpbestemmingsplan en de ontwerpbesluiten. Tijdens deze bijeenkomst bestond de mogelijkheid mondeling zienswijzen in te dienen.

De in deze periode ingediende zienswijzen hebben geleid tot diverse wijzigingen in de besluiten. Ook is een aantal ambtshalve wijzigingen doorgevoerd.

Specifiek voor de ontgrondingsvergunning geldt dat de tekst is aangepast naar aanleiding van het besluit om geen vrijkomende specie uit deze vergunning te gebruiken voor het opvullen van de in Munnikenland aanwezige zandput. Het besluit als zodanig is niet gewijzigd.

Voor de motivering van de wijzigingen wordt verwezen naar de “Nota van Antwoord en ambtshalve wijzigingen Ruimte voor de Rivier Munnikenland” die met dit definitieve besluit en de overige definitieve besluiten ter inzage is gelegd. Deze nota vormt onderdeel van het onderhavige besluit.

Op 29 november 2011 heeft de Commissie m.e.r. het toetsingsadvies over het milieueffectrapport uitgebracht. Onder belangenafweging is een samenvatting van de adviezen uit het toetsingsadvies opgenomen en is toegelicht hoe deze adviezen zijn verwerkt in de definitieve besluiten.

II BELANGENAFWEGING

De “Uiterwaardvergraving Brakelse Benedenwaarden en Dijkverlegging Buitenpolder Het Munnikenland” is als maatregel opgenomen in de Planologische kernbeslissing Ruimte voor de Rivier. Naar aanleiding hiervan en ter realisatie van deze maatregel hebben Rijk, provincie Gelderland, gemeente Zaltbommel en Waterschap Rivierenland een bestuurlijke samenwerkingsovereenkomst gesloten. De betrokken overheden willen door een integrale aanpak tevens beleidsdoelen realiseren op het gebied van natuur, recreatie, cultuur, archeologie en waterkwaliteit. Het waterschap heeft als realisator het MER op laten stellen en is samen met alle betrokken partijen gekomen tot een voorkeursvariant. Het inrichtingsplan voor de uitvoering waarvoor nu vergunningen worden gevraagd heeft de instemming van de betrokken partijen. Dit betekent dat wij in principe positief staan ten opzichte van het project Munnikenland. Wij hebben bij brief van 24 september 2009 de intentie uitgesproken de ontgrondingsvergunning te verlenen. Daarbij geldt het voorbehoud dat zich tijdens de procedure nieuwe feiten of omstandigheden kunnen voordoen die van invloed kunnen zijn. Dit kan ook niet anders omdat de Ontgrondingenwet voorschrijft dat in het kader van de vergunningverlening een afweging gemaakt moet worden van betrokken belangen. Bij de onderhavige aanvraag gaat het daarbij om de volgende belangen:

1. hoogwaterveiligheid
2. waterhuishouding.
3. natuur
4. planologie
5. archeologie
6. eigenaren
7. bodemkwaliteit

Ad 1.

De hoogwaterveiligheid is de belangrijkste doelstelling van het project. In het kader van de PKB Ruimte voor de Rivier is de opgave voor dit project de realisatie van 11 cm waterstandsdeling bij Maatgevend Hoog Water. In combinatie met de dijkteruglegging levert de aanleg van geulen en maaiveldverlagingen in de Brakelse Benedenwaarden een waterstandsdeling van 12 cm (MHW) op. Hiermee wordt de taakstelling ruim gehaald waardoor er voldoende ruimte ontstaat voor het toekomstig beheer. Overigens worden de rivierkundige zaken geregeld in het Projectplan Waterwet.

Ad 2.

In het kader van de MER zijn de geohydrologische effecten van het project Munnikenland onderzocht. Daarbij is gekeken naar de effecten op de waterkwaliteit van kwetsbare gebieden, het risico op wateroverlast en/of zetting en er is gekeken naar nat-/droogteschade aan de landbouw. De effecten van de voorgenomen ontgravingen zijn onderzocht in samenhang met de andere hydrologische en waterhuishoudkundige relevante aspecten zoals de dijkverlegging, de

hoogte van de waalkade en het (ontbreken van) peilbeheer. Uit het onderzoek blijkt dat het project Munnikenland binnendijs, ter hoogte van het dorp Brakel, bij hoogwater extra kwel veroorzaakt. Het onderzoek leidt tot de conclusie dat dit zowel wat betreft effecten op bebouwing als effecten op de landbouw geen probleem is als het ontwateringssysteem de extra kwel kan verwerken. In het Projectplan Waterwet is opgenomen dat Waterschap Rivierenland daartoe de nodige maatregelen zal treffen.

Het kwelbezwaar is berekend op maximaal 9.000 m³, en treedt op in de peilvakken 5 en 6. Het waterschap werkt aan een plan om dit kwelbezwaar op te vangen door plaatselijk bij peilvakken 5 en 6 maatregelen (te laten) treffen. De maatregelen bestaan uit het aanleggen van natuurvriendelijke oevers langs watergangen, zodat de afvoercapaciteit van het drainagestelsel wordt vergroot. De maatregelen sluiten aan bij de lopende initiatieven voor Kader Richtlijn Water maatregelen en het programma Stedelijk Water van de gemeente Zaltbommel. In het Projectplan Waterwet wordt bepaald dat de werkzaamheden vóór het ontgraven van de Waalkade (t.b.v. de dijkverlegging) moeten worden uitgevoerd.

De mogelijk nadelige gevolgen van de ontgroning op de binnendijkse waterhuishouding worden hiermee weggenomen. Onze conclusie is dat de beoogde ontgroning uit oogpunt van waterhuishouding geen overwegende bezwaren ontmoet.

Ad 3

Naast de verbetering van de hoogwaterveiligheid is natuurontwikkeling een belangrijke doelstelling van het project. Het inrichtingsplan beoogt herstel van gebiedseigen processen en samenhang. Door de dijkverlegging en de aanleg van geulen worden gebiedseigen natuurlijke processen zoals inundatie, sedimentatie, erosie en wegzijging weer toegelaten. De effecten zijn in het MER onderzocht en beschreven. Het gekozen inrichtingsplan leidt op vrijwel alle onderdelen tot (sterk) positieve effecten. In het kader van de onderhavige ontgrondingsaanvraag zijn wij van oordeel dat de voorgenomen ontgroning van belang is voor de in dit gebied gewenste natuurontwikkeling. In het kader van de Natuurbeschermingswet en de Flora- en faunawet vindt een meer gedetailleerde beoordeling van de verschillende natuuraspecten plaats. In het kader van de Integrale Planstudie Munnikenland is een Beheer- en onderhoudsplan vastgesteld. Hierin zijn de verschillende beheersmaatregelen beschreven. Er is een kostenraming gemaakt en een verdeling gemaakt naar de verschillende beherende instanties. Voor het deel van Munnikenland waarop de onderhavige vergunning betrekking heeft gaat het om natuurbeheer en sedimentbeheer van de geulen. Dit zal door Staatsbosbeheer worden uitgevoerd. Naar ons oordeel is het beheer hiermee voldoende gegarandeerd.

Ad 4.

Het gebied valt binnen de geldende bestemmingsplannen "Buitendijksgebied" (vastgesteld 18 september 2003) en "Buitengebied, integrale herziening"

De gemeente heeft de beoogde ontgroning getoetst aan deze plannen. In de eerdergenoemde brief van 17 november 2010 geeft de gemeente aan dat de ontgroning deels niet past binnen de geldende bestemming. Voor zover al niet op voorhand sprake is van strijdigheid zou een aanlegvergunning nodig zijn. Een aanlegvergunning kan slechts worden verleend als de te beschermen waarden niet onevenredig worden aangetast.

Om de voorgenomen herinrichting van Munnikenland en Brakelse Benedenwaarden planologisch te regelen stelt de gemeente Zaltbommel een nieuw bestemmingsplan op. Het gebied wordt bestemd als "Natuur – 1", "Water", "Waarde Archeologie" en "Verkeer". Het voorontwerp-bestemmingsplan "Buitengebied Munnikenland" heeft ter inzage gelegen. Het overgrote deel van het gebied dat binnen de ontgrondingsaanvraag valt krijgt de bestemming Natuur 1. Dit gebied wordt mede bestemd voor "werken en werkzaamheden in het kader van de maatregelen zoals voor het plangebied vermeld in de PKB Ruimte voor de Rivier, waaronder het graven van geulen en het verwijderen van dwarskades". De bestemmingsomschrijving staat de werkzaamheden waarvoor de ontgrondingsvergunning wordt gevraagd dus expliciet toe.

De bestemmingsomschrijvingen van de bestemmingen “Water” en “Verkeer” zijn zodanig dat de beoogde werkzaamheden niet strijdig zijn met deze bestemmingen. In het ontwerpbestemmingsplan is een aantal zones aangewezen voor “Waarde-Archeologie”. Dit is een dubbelbestemming gericht op de bescherming en het behoud van de op en/of in de betreffende gronden voorkomende archeologische waarden. Voor zover de gevraagde ontgroning binnen deze zones valt zal de gemeente een omgevingsvergunning moeten verlenen om de werkzaamheden te kunnen uitvoeren. Deze vergunning wordt verleend indien door die werken of werkzaamheden dan wel door de daarvan hetzij direct, hetzij indirect te verwachten gevolgen geen onevenredige aantasting van de archeologische waarde plaatsvindt.

In het kader van het project Munnikenland is archeologisch onderzoek uitgevoerd. Het overgrote deel van het gebied is vrijgegeven, twee locaties moeten nog nader worden onderzocht. Om de archeologische belangen in de ontgrondingsvergunning te waarborgen nemen wij een voorschrift op. Wij nemen aan dat indien wordt voldaan aan dat voorschrift, de gemeente ook de nodige omgevingsvergunning zal verlenen.

Het is de bedoeling het ontwerp bestemmingsplan gelijktijdig met de ontwerpbesluiten over de verschillende vergunningaanvragen, ter inzage te leggen. Het is duidelijk dat de gemeenteraad van Zaltbommel bereid is planologische medewerking te verlenen. Hiermee wordt voldaan aan artikel 10 lid 6 Ontgrondingenwet en is er uit oogpunt van ruimtelijke ordening geen belemmering voor het verlenen van de gevraagde vergunning.

Ad 5

In het kader van het MER Munnikenland is een uitgebreid archeologisch vooronderzoek gedaan. Dit bestond uit een bureauonderzoek met veldtoetsing. Uit dit onderzoek bleek dat nader karterend onderzoek nodig was. Dit onderzoek is deels in 2009 uitgevoerd en deels in oktober 2010. De rapportage is met ons als bevoegd gezag besproken. Er zijn drie deelgebieden nader onderzocht. Op basis van de onderzoeksresultaten worden in het rapport de volgende aanbevelingen gedaan. Deelgebied A (Wakkere dijk) kan worden vrijgegeven. Deelgebied B betreft de resten van het voormalige kasteel Munnikenland. De archeologische waarde van dit terrein is zodanig dat wordt geadviseerd dit in situ te behouden en te beschermen. Een klein deel van deelgebied B ligt in de huidige situatie buitendijks en valt samen met deelgebied C (Bloemstrang / haven Munnikenland) Voor dit gebied dat binnen de beoogde ontgravingen valt wordt vervolg onderzoek aanbevolen.

Wij onderschrijven de conclusies en aanbevelingen van het rapport. Dit betekent dat wij in een voorschrift zullen opnemen dat op de locatie Bloemstrang vervolgonderzoek moet plaatsvinden alvorens het betreffende deel van de geul mag worden gegraven.

Naar ons oordeel zijn daarmee de archeologische belangen in voldoende mate veiliggesteld en geen belemmering voor het verlenen van de gevraagde vergunning.

Ad 6

Versillende eigenaren hebben laten weten bezwaar te hebben tegen het verlenen van de ontgrondingsvergunning omdat zij nog geen overeenstemming hebben over de aankoop van hun percelen door de overheid. Als een bezwaar van een eigenaar betekent dat de vergunning niet uitvoerbaar is, is dat een grond om de vergunning te weigeren. De uitvoerbaarheid van de vergunning staat in het onderhavige geval echter niet ter discussie omdat het hier gaat om een project dat noodzakelijk is voor rivierversuiming. Naar ons oordeel weegt het algemeen belang van de hoogwaterveiligheid in dit geval zwaarder dan het individueel belang van de betrokken eigenaren. De gronden zullen wanneer geen minnelijke overeenstemming wordt bereikt, worden onteigend. In dat kader zijn de belangen van de eigenaren voldoende gewaarborgd. De bezwaren van de eigenaren zijn naar ons oordeel geen reden de gevraagde vergunning te weigeren.

Overigens kunnen de betreffende percelen niet worden ontgrond zolang deze niet zijn aangekocht of onteigend en de huidige eigenaren daarvoor geen toestemming geven.

Wij verwijzen in dit verband ook naar de Beleidsregel schadevergoeding. Bij besluit van 21 april 2009, nr. CEND/HDJZ-2009/459 sector I&O heeft de Staatssecretaris van Verkeer en Waterstaat de beleidsregel met betrekking tot de behandeling en de beoordeling van aanvragen voor schadevergoeding of nadeelcompensatie in verband met de uitvoering van de Planologische Kernbeslissing Ruimte voor de Rivier (Beleidsregel schadevergoeding Ruimte voor de Rivier) vastgesteld.

Met de vaststelling van deze beleidsregel wordt beoogd één loket te creëren voor de behandeling van aanvragen om schadevergoeding die verband houden met de PKB Ruimte voor de Rivier. Op alle aanvragen die verband houden met de PKB zal op grond van deze beleidsmaatregel door één bestuursorgaan (de minister) worden beslist, met inachtneming van het geldende materiële recht.

Ad 7

In het kader van de MER is de (water)bodemkwaliteit in het gebied uitgebreid onderzocht. De resultaten zijn vertaald in een bodemkwaliteitskaart. In het grondstromenplan dat bij de aanvraag is ingediend wordt beschreven wat de kwaliteit van de vrijkomende grond is en wat de hergebruiksmogelijkheden zijn. Het grondstromenplan biedt een goede basis voor de verwerking van de vrijkomende grond binnen de eisen die daaraan vanuit de specifieke regelgeving worden gesteld (Besluit Bodem Kwaliteit).

Naar ons oordeel vormt de kwaliteit van de bodem geen belemmering voor het uitvoeren van de beoogde ontgronding.

Milieueffectrapportage

Procesverloop

Project Munnikenland heeft in 2008 het startsein voor de milieueffectrapportage (m.e.r.-)procedure gegeven door de publicatie van de Startnotitie m.e.r. Het milieueffectrapport (MER) is opgesteld om de effecten van de ingrepen op het milieu te kunnen beoordelen ten behoeve van besluitvorming over de volgende m.e.r.-(beoordelings)plichtige besluiten: bestemmingsplan, projectplan Waterwet en ontgrondingenvergunning.

Hiertoe zijn een tweetal alternatieven opgesteld. Alternatief A (Maasaccés) en alternatief B (Waalaccés). Het alternatief A (Maasaccés) gaat uit van een zo groot mogelijke dijkteruglegging, een relatief geringe afgraving van de Brakelse Benedenwaarden (waarbij de waterleiding kan blijven liggen) en een extra ontsluiting (naast het handhaven van de verbinding via de Schouwendijk) via een nieuwe verbinding over de Maaskade. In alternatief B (Waalaccés) wordt de extra wegverbinding over de Waalkade gelegd, worden de Brakelse Benedenwaarden fors vergraven en is de dijkteruglegging minder vergaand, waardoor een deel van het landbouwareaal uit de polder Munnikenland binnendijks gebied kan blijven.

Deze alternatieven zijn beoordeeld aan de hand van een aantal criteria, die zijn onderverdeeld in acht thema's.

Op basis van de effecten op het milieu en de leefomgeving is ervoor gekozen om alternatief A (Maasaccés) verder uit te werken in een voorkeursalternatief. Hiervoor kunnen de volgende redenen worden genoemd:

- realisatie volgens alternatief A gaat weliswaar ten koste van meer landbouwgrond, maar de waarde van de resterende landbouwgrond volgens alternatief B is relatief klein;
- de ontsluitingsroute in alternatief A brengt meer onrust in het cultuurhistorisch landschap, maar heeft tegelijkertijd meer mogelijkheden voor natuurontwikkeling, beleving van het landschap en mogelijkheden voor recreatie en toerisme dan alternatief B;
- de kostenraming van alternatief B is hoger dan die van alternatief A;

- alternatief A heeft meer mogelijkheden voor verdergaande rivierverruiming dan alternatief B.

Het voorkeursalternatief is eveneens beoordeeld aan de hand van de gehanteerde criteria. Op deze manier is het verschil in effecten op het milieu ten opzichte van de twee alternatieven in beeld gebracht.

Dit eerste deel van het MER is, samen met overige relevante documenten, aan de staatssecretaris van het Ministerie van Infrastructuur en Milieu aangeboden voor de zogenaamde SNIP 2a- beslissing / Variantkeuze.

Voor deze tussentijdse toetsing van de plannen voor Munnikenland heeft de Commissie m.e.r. een tussentijds advies uitgebracht op 7 oktober 2008 (rapportnummer 1998-62), op verzoek van de initiatiefnemer. Hoofdconclusie van dit advies was dat het concept-MER voldoende informatie bevatte voor de variantkeuze. Wel zijn enkele opmerkingen en adviezen meegegeven, die het vervolg van de besluitvorming konden ondersteunen en sturen. Hoofdzakelijk was geconstateerd dat:

1. het niet duidelijk was of alle kansen voor optimalisatie van het voornemen in beschouwing waren genomen;
2. de effecten van het referentiealternatief (PKB-alternatief) niet waren onderbouwd;
3. er onvoldoende, en op onderdelen niet juist, onderbouwd is wat de effecten op het onderdeel cultuurhistorie waren.

Op 15 september 2011 is het MER, tegelijkertijd met de terinzagelegging van het ontwerpbestemmingsplan, het ontwerpprojectplan waterwet en de ontwerp-ontgrondingenvergunning ter toetsing aangeboden aan de Commissie m.e.r. De Commissie m.e.r. heeft op 29 november 2011 haar toetsingsadvies uitgebracht (rapportnummer 1998-113). Daarbij heeft zij de ingekomen zienswijzen op de ontwerpbesluiten meegenomen.

Milieueffecten herinrichting Munnikenland

In het MER Munnikenland zijn diverse milieueffecten beoordeeld. Op hoofdlijnen heeft de ingreep een neutraal tot zeer positief effect op de beoordeelde criteria. Voor een aantal van de criteria is gebleken dat het plan mogelijk nadelige gevolgen heeft. Het betreft hier o.a. effecten op voor verstoring gevoelige soort, dwarsstromingen in de vaargeul en opstuwning ter hoogte van de kade bij Woudrichem.

Om de mogelijke nadelige effecten te mitigeren, zijn in de diverse besluiten op de vergunningaanvragen voorschriften opgenomen. Deze voorschriften hebben tot doel initiatiefnemer te verplichten maatregelen te nemen om te voorkomen dat het milieu hinder ondervindt. Zo zijn bijvoorbeeld in de beschikkingen op grond van de Flora- en faunawet, voorschriften opgenomen om effecten op voor verstoringsgevoelige soorten te mitigeren.

Advies Commissie m.e.r.

In het definitieve toetsingsadvies over het definitieve MER oordeelt de Commissie m.e.r. dat het MER de essentiële informatie bevat om het milieubelang volwaardig te kunnen meewegen in de besluitvorming. Zij plaatst twee kanttekeningen bij de uitwerking van het voorkeursalternatief en de onderbouwing van de effectbeoordeling, maar stelt dat de kanttekeningen niet leiden tot essentiële tekortkomingen in het MER. Op basis van het MER en de onderliggende rapporten blijkt volgens de Commissie dat er geen belangrijke milieuvriendelijke opties buiten beschouwing zijn gelaten. Ook wordt geconstateerd dat er in de nadere uitwerking van het ontwerp (inclusief inrichting en beheer) nog voldoende ruimte is om de voorgenomen ingreep op bepaalde onderdelen te optimaliseren.

De twee kanttekeningen die de Commissie maakt, betreffen zaken die mede zijn ingebracht in zienswijzen en adviezen van derden en die in elkaars verlengde liggen. Geadviseerd wordt om te onderzoeken of bepaalde cultuurhistorische waarden in het gebied, en met name de objecten in de Brakelse Benedenwaarden, behouden kunnen blijven of een rol kunnen spelen in de nieuwe inrichting van het gebied. Daarmee vindt ook direct optimalisatie (vanuit milieuoogpunt) van het ontwerp plaats. Dit advies is inmiddels opgevolgd, waarbij geconstateerd is dat voor enkele objecten wel degelijk een functie behouden kan worden, al dan niet op dezelfde locatie (zie ook de Nota van Antwoord en Ambtshalve wijzigingen Ruimte voor de Rivier Munnikenland, 7 februari 2012).

Ook heeft de Commissie geadviseerd om aandacht te besteden aan de onzekerheid ten aanzien van waterkwaliteit en de mogelijke (tijdelijke) effecten daarvan op natuurwaarden. Geschat wordt dat de effecten gering zullen zijn. Om meer zekerheid te verkrijgen, is hiertoe inmiddels door het waterschap toegezegd dat er nader onderzoek komt, waarvan de resultaten medio maart 2012 worden verwacht. In het Beheer en Onderhoudplan Munnikenland wordt, in het kader van de monitoringsinspanning, eveneens aandacht besteed aan dit onderwerp.

Ten slotte heeft de Commissie geconstateerd dat de aanbevelingen uit het tussentijdse advies niet of nauwelijks een plaats hebben gekregen in het definitieve MER. Enkele van de geplaatste opmerkingen zijn in een gesprek tussen initiatiefnemer en de Commissie MER mondeling toegelicht en uitgelegd. Onder andere is toelichting gegeven op:

- de onderbouwing van de effecten van het referentiealternatief (het PKB-alternatief): het zogenaamde PKB alternatief is tot stand gekomen in de studiefase voor de PKB Ruimte voor de Rivier. Tijdens deze fase is voor alle PKB-alternatieven een plan-m.e.r.-procedure doorlopen. In deze procedure zijn de effecten van het PKB-alternatief beschreven en beoordeeld. Initiatiefnemer heeft er daarom voor gekozen deze niet nogmaals te onderbouwen in het MER van het project Munnikenland
- als referentie voor opstuwning is het PKB-alternatief gekozen in plaats van de huidige situatie: hiervoor is expres gekozen, omdat ongeacht de uitkomst van de Planstudie Munnikenland, de PKB-maatregel zal worden uitgevoerd. Er is dus sprake van een zogenaamde autonome ontwikkeling. Indien mocht blijken dat het / de alternatie(f)(ven) uit de planstudie Munnikenland om welke reden dan ook niet zouden worden uitgevoerd, wordt er teruggegrepen op het PKB-alternatief.

Evaluatie

Conform artikel 7.14, 7.37 en 7.39 Wet milieubeheer moet binnen een door het bevoegd gezag te bepalen termijn tijdens of na afloop van de uitvoering van het plan/project, een evaluatie plaatsvinden. Deze evaluatie is bedoeld om te bepalen of de in het MER voorspelde effecten daadwerkelijk zijn opgetreden. Wanneer dit niet het geval is, en de effecten minder positief zijn dan verwacht, zullen er mogelijk (aanvullende) mitigerende maatregelen moeten worden getroffen.

In hoofdstuk 10 van het MER is een aanzet gedaan voor het evaluatieprogramma. De twee aspecten die daarin genoemd worden, erosie/sedimentatie geulen en vegetatieontwikkeling, zijn beide meegenomen in het Beheer- en Onderhoudsplan Munnikenland (22 februari 2012) dat tegelijkertijd met de besluiten ter inzage is gelegd. Ook wordt in dit beheer- en onderhoudsplan, op advies van de Commissie m.e.r., aandacht besteed aan de onzekerheid over de waterkwaliteit en de mogelijke (tijdelijke) effecten daarvan op natuurwaarden. Ten slotte wordt in het beheer- en onderhoudsplan ingegaan op monitoring van de waterkwaliteit in de kom en ten behoeve van de zoetwaterbel van Dunea in Afdamde Maas. Met dit beheer- en onderhoudsplan wordt de evaluatieverplichting uit de Wet milieubeheer ingevuld.

Conclusie

De aangevraagde ontgronding is een belangrijk integraal onderdeel van het plan Munnikenland. Dit plan beoogt de uitvoering van de PKB maatregel en versterking van de natuurwaarden (Natura 2000 en EHS). Daaraan gekoppeld zet het plan ook in op het realiseren van andere beleidsdoelen onder meer op het gebied van recreatie, waterkwaliteit en cultuurhistorie.

Wat betreft de gevraagde ontgronding zijn geen belangen in het geding die zodanig worden geschaad dat de vergunning om die reden geweigerd zou moeten worden. Dit betekent dat de vergunning verleend kan worden.

III BESLUIT

Gedeputeerde Staten van Gelderland,
gelet op de Ontgrondingenwet en de Gelderse Ontgrondingenverordening,

HEBBEN BESLOTEN

Aan Waterschap Rivierenland vergunning te verlenen voor het ontgronden van de percelen kadastraal bekend gemeente Brakel, sectie A, nrs. 1683-1685-1686-1691-2268-2467-2483-2485, sectie D, nrs. 203-218-219-222-223-225-226-227-228-229-230 en sectie M, nrs. 10-11-12-13-14-15-16-17-18-22-25-26-28-29-30-31-32-33-34-39-46-47-48-49-50-51-52-53-54-55-56-57-58-59-60-82-83-84-85-88-124-125-126-127-128-132-149-150-15, onder de volgende voorschriften:

Oplevering

1. De houder van de vergunning, hierna te noemen "de houder", is verplicht de ontgronding uit te voeren en in te richten overeenkomstig de aan dit besluit toegevoegde en daarvan deel uitmakende gewaarmerkte tekeningen nr. 2332-106, nr. 2332-801 en nr. 2332-802 gedateerd 2 november 2010, met dien verstande dat geen ontgronding mag plaatsvinden buiten de insteek en beneden het vlak van de taluds en bodemlijnen.
2. Bij tussentijdse beëindiging van de ontgronding moet deze worden afgewerkt volgens door Gedeputeerde Staten nader te stellen voorschriften.
3. De ontgronding krachtens dit besluit moet volgens de gestelde voorwaarden opgeleverd zijn binnen 4 jaar na aanvang van de ontgrondingswerkzaamheden.
4. De houder is verplicht binnen 3 maanden na afronding van de ontgrondingswerkzaamheden revisietekeningen aan Gedeputeerde Staten toe te zenden.

Start ontgronding

5. De houder is verplicht een werkplan op te stellen, aangevende de wijze waarop, en ook de volgorde en de tijdsduur waarin, de te verrichten ontgrondingswerkzaamheden (ontgravings-, opslag- en inrichtingswerkzaamheden) zullen worden uitgevoerd. Het werkplan moet in ieder geval bevatten:
 - het materiaal waarmee en de wijze waarop de diverse werkzaamheden worden uitgevoerd;
 - uitvoeringstekeningen gerelateerd aan x-, y- en z-coördinaten van het Rijksdriehoekstelsel op basis van een recente nulmeting van het gebied. Op de tekeningen moet de insteek van de ontgronding duidelijk worden aangegeven;
 - een specificatie van de hoeveelheden in depot te zetten specie;
 - de situering van de benodigde depots;

- de voorzieningen ten behoeve van het specietransport;
 - de termijn waarop de werkzaamheden worden afgerond.
- Bedoeld werkplan moet in tweevoud aan Gedeputeerde Staten ter goedkeuring worden toegezonden.
- Met de ontgroning krachtens dit besluit mag niet worden begonnen voordat het plan door Gedeputeerde Staten is goedgekeurd.
- De werken moeten volgens het goedgekeurde plan ten genoegen van Gedeputeerde Staten worden uitgevoerd.
- 6 Op de locatie Bloemstrang moet archeologisch vervolgonderzoek plaatsvinden conform de aanbevelingen in het archeologisch rapport ARC 2010-249. Binnen dit gebied mag op basis van de onderhavige vergunning niet worden ontgrond voordat het vervolgonderzoek is uitgevoerd en het gebied is vrijgegeven.
- 7 De houder is verplicht de aanvang van de ontgroning minimaal twee weken van te voren te melden bij het Klant Contact Centrum van de afdeling Vergunningverlening van de provincie Gelderland, telefoon (026) 359 95 87.
- 8 De houder is verplicht voor aanvang van de werkzaamheden een digitaal bestand (uitwisselingsformaat DXF of NEN 1878) van de vergunningstekening aan Gedeputeerde Staten beschikbaar te stellen.
- 9 Indien bij de uitvoering van de graafwerkzaamheden geen gebruik wordt gemaakt van GPS voor de plaatsbepaling moet houder voor aanvang van de ontgroning de insteek van de ontgroning in het terrein uitzetten met voldoende deugdelijke palen en gedurende de ontgroning in stand houden.
Een uitzettekening moet op het werk aanwezig zijn.

Uitvoering

- 10 Indien bij de uitvoering een zandzuiger wordt ingezet moet deze uitgerust zijn met een plaatsbepalingssysteem en een dieptemeter, waarmee continu de diepte van de zuigmond en de afstand van de zuigmond tot de insteek bepaald kunnen worden (met een vereiste nauwkeurigheid van 1 m).
De plaatsbepaling moet digitaal worden bijgehouden. Deze digitale gegevens dienen aan boord van het winwerktuig aanwezig te zijn.
De gegevens inzake plaatsbepaling moeten op verzoek van Gedeputeerde Staten worden toegezonden.
- 11 Telkens wanneer Gedeputeerde Staten daartoe opdracht geven, moet de houder, ten genoegen van Gedeputeerde Staten, ter plaatse peilingen (laten) verrichten en de resultaten daarvan direct aan Gedeputeerde Staten doen toekomen.
Indien uit peilingen blijkt dat een voorschrift is overtreden dient de houder maatregelen te treffen om de overtreding ongedaan te maken. De maatregelen moeten door Gedeputeerde Staten worden goedgekeurd.
De houder is verplicht deze maatregelen te treffen binnen een door Gedeputeerde Staten te bepalen periode.
- 12 De ontgrondingswerkzaamheden moeten volgens natuurtechnische principes worden uitgevoerd, dus:
- ontgroning in één werkgang uitvoeren;
 - niet profileren en egaliseren;
 - reeds ontgraven terreingedeeltes niet meer berijden;
 - spoorvorming voorkomen, zo nodig door het gebruik van rijplaten.

- 13 De afwerking en de inrichting van het terrein moet minimaal gelijke tred houden met de vordering van de ontgrondingswerkzaamheden.
- 14 De houder moet zodanige voorzieningen treffen, dat de terreinen van derden steeds goed bereikbaar blijven.
- 15 Het terrein moet in ordelijke toestand worden gehouden.

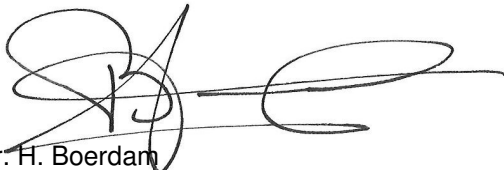
Speciebestemming en opgave speciegegevens

- 16 Door of vanwege de houder moet elk jaar voor 1 maart aan Gedeputeerde Staten schriftelijk opgave worden gedaan van de in het voorafgaande kalenderjaar gewonnen en afgevoerde hoeveelheid keramische klei.

Geldigheidsduur

- 17 Deze vergunning vervalt drie jaar na datum verlening, indien met het ontgronden krachtens dit besluit geen begin is gemaakt.
Indien de vergunning is opgeschort, wordt deze termijn verlengd met de duur van de schorsing.
- 18 Indien een aanvraag tot verlenging is ingediend, wordt de in voorschrift 17 genoemde termijn opgeschort tot de beslissing op de verlengingsaanvraag van kracht is.
Zolang de genoemde aanvraag in behandeling is, mag van de vergunning geen gebruik worden gemaakt.

Namens Gedeputeerde Staten van Gelderland,

mr. H. Boerdam
teammanager Vergunningverlening Water Ontgrondingen
en Natuur

Beroep

Belanghebbenden die hun zienswijze bij het ontwerpbesluit naar voren hebben gebracht of belanghebbenden aan wie redelijkerwijs niet kan worden verweten dat zij daarop geen zienswijze naar voren hebben gebracht, kunnen in de periode zoals aangegeven in de bekendmaking beroep instellen bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (Postbus 20019, 2500 EA 's-Gravenhage).

Bovendien kunnen belanghebbenden beroep aantekenen, ook wanneer zij geen zienswijze hebben ingediend, tegen alle wijzigingen in de definitieve besluiten ten opzichte van de ontwerpbesluiten. Deze wijzigingen zijn beschreven in de genoemde Nota van Antwoord die met dit definitieve besluit en de overige definitieve besluiten ter inzage is gelegd.

Op 31 maart 2010 is de Crisis- en herstelwet (Chw) in werking getreden. Deze wet bevat onder andere bijzondere procedurele bepalingen voor de beroepsprocedure. Op 13 april 2011 is een Algemene maatregel van Bestuur op basis van deze wet afgekondigd, waardoor alle projecten

ter uitvoering van het programma Ruimte voor de Rivier vallen onder de werking van de Chw. Dit heeft onder andere tot gevolg dat geen pro-formaberoep kan worden aangetekend, maar dat alle beroepsgronden voor het einde van de beroepstermijn moeten worden ingediend en dat deze na afloop van de beroepstermijn niet meer kunnen worden aangevuld.

Zij die partij zijn in de hoofdzaak kunnen bij de voorzitter van de Afdeling bestuursrechtspraak een verzoek indienen om een voorlopige voorziening te treffen.

Voor het behandelen van het beroepschrift en voor het behandelen van een verzoek om een voorlopige voorziening wordt griffierecht geheven. Over de hoogte en de wijze van betaling van het griffierecht kunt u informatie verkrijgen bij de Raad van State, telefoonnummer (070) 426 44 26.

Ten overvloede maken wij de vergunninghoudster attent op de volgende zaken:

Om mogelijke schade aan eventuele kabels en leidingen te voorkomen, raden wij aan contact op te nemen met het Kabels en Leidingen Informatiecentrum, onderdeel van het Kadaster (tel. 0800-0080 of via www.kadaster.nl/klic). Volgens de KLIC-procedure dient dit minimaal drie werkdagen voor het begin van de werkzaamheden te geschieden. Aan het KLIC kan worden doorgegeven waar en wanneer de ontgrondingswerkzaamheden zullen plaatsvinden. Het KLIC informeert de betrokken kabel- en leidingbeheerders, die vervolgens op hun beurt contact zullen opnemen met degene die de KLIC-melding heeft gedaan.

De Flora- en faunawet verbiedt het verstoren van broedvogels. Hiervoor worden geen ontheffingen verleend. Dit betekent dat tijdens het broedseizoen mogelijk op een aangepaste manier gewerkt moet worden teneinde verstoring van broedvogels te voorkomen.

Als tijdens de ontgrondingswerkzaamheden archeologische resten worden aangetroffen dient dit op grond van de Monumentenwet 1988 direct gemeld te worden bij de gemeente waar de ontgrondingswerkzaamheden worden uitgevoerd.